

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

ADMINISTRACIÓ

REDACCIÓ

CARRÉ NOU DE S. FRANCESCH
num. 27, pis 2.º
BARCELONA.

PERIÓDICH SATÍRICH, HUMORÍSTICH, IL·LUSTRAT Y LLITERARI.

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ.

FORA DE BARCELONA

cada trimestre

ESPAÑA, 8 rals.

CUBA Y PUERTO RICO, 16.

ESTRANGER, 18.

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ARREU.

LO SUICIDI.

«Es una necessitat de l' home, es una mania ó bè es una epidèmia?

Jo no 'u sè y es difícil averiguarlo.

Fins are cap dels que s' han suïcidat de bona fè, es à dir ensopegant lo tret, ó com si diguessim fent blancó, ha tornat del altre barri per esplicans'ho.

Tot lo més que ha fet, ha sigut escriure una carta avants del moment supremo prevenint que no 's culpi à ningú de aquella desgracia, etc. etc. Com si al home que se 'n vā del mon se n' hi tinga de donar dos quartos de que 'ls que 's quedan passin més ó menos mal de caps ó caborias.

Quan hi preguntat si 'l suïcidi era una epidèmia ho he fet en vista de una observació tant constant, que tothom se l' haurà feta més d' una vegada.

Escròtin: ghan vist may que un diari donés compte de un suïcidi, sense que als dos ó tres dies haja tingut de donar compte de un altre?

Jo no tinc memòria de un acte d' aquesta naturalesa aïslat. Ab lo suïcidi succeix com ab las cireras, n' estiran una y 'n seguïxen varias.

May l' instint d' imitació s' ha demostrat de una manera més trista, més desconsoladora. No sembla sino que axis com ab un tiro disparat contra un arbre s' aixeca un vol de aucells, al estrepit del tiro de un suïcidi s' aixeca un vol de pensaments fúnebres y negres que dormian ensopits al fondo de un ser rendit per la desgracia.

Los periódichs fan una mala obra donant compte dels suïcidis. Jo sempre que lleixeix una gacetilla d' aquesta mena destinada a satisfacer la curiositat de alguns tranquils, penso:—«Aquest trosset de paper que sembla tant inofensiu, sera 'l tacó que algun desgraciat ficará dintre la pistola per saltarse 'l cervell.»

Vá propòsit de gacetillas sobre suïcidis:

Fa pochs anys un periódich de Barcelona 'n duya una dihen que un desgraciat, per consumir aquesta obra havia anat al Besòs, designant lo siti ab tota fidelitat y las circumstancies personals axis del suïcidi, com totes las demés que havien concorregut al acte.

Aquesta notícia la duya un dijous al matí y 'l mateix dijous á las sis de la matinada havia ocorregut lo suïcidi.

Es sabut que 'ls diaris s' escriuen l' un dia pèl altre. «Com se comprén, donchs, que 's puga donar una notícia tant detallada de un fet, avants de que aquest fel succeixi?»

Això van tractar de averiguarlo 'ls tribunals, y aquelets van trobar que les senyals de la persona que havia dut la notícia à la redacció, concordavan ab las del suïcidi: després vá mirarre la lletra del suelto, y era la lletra mateixa del suïcidi.

[Ah! Qui sab! Potser aquell desgraciat no tenia altre mania que la de que 'ls diaris parlessin d' ell y no vá trobar altre manera de lograrho que pagantlo ab la vida...]

Quant n' hi ha que per alcansar una mica de glo-

ria no 's clavan un tiro; pero no tenen cap reparo ab que 'ls lo clavin!

Regirant papers vells, hi trobat qu' en temps de Lluís Felip, es à dir, en temps del romanticisme, eran à Fransa molt freqüents los suïcidis.

Un diputat, un tal M. Pere Borel vá presentar una proposició à la Càmara regularisant l' us del desafio y proposant la manera de treure'n lo pais tot lo partit possible.

Veus 'aqui lo que deya la proposició, que alguns se la ván pendre à broma, y que no obstant vá presentar la 'l diputat ab tota la serietat imaginable:

«Jo vaig à proposarvos un nou impost que no pesarà solament sobre las classes privilegiadas, sino sobre tot lo mon.

»Ja fá molt temps que 's fá un us general del suïcidi. Lo mateix que 'l desafio s' estrellan contra 'l suïcidi tots los medis: així donchs per compte de no treure'n cap partit, me sembla que seria més útil reglamentar-lo à fi de ferli dar tot lo que 's puga.

»Jo proposo donchs que tant a Paris com à cada capital de departament s' hi estableixi una màquina à propòsit moguda per l' aygua ó pèl vapor, per matar per medi de un procediment dols y agradable à la gent cansada de la vida, que vulga suïcidarse.

»En los països seixs la màquina podrà ser moguda per medi de molins de vent.

»Uns temps ab altres jo calculo que se suïcidan en cada departament deu persones cada dia, ó sigan 3,650 per any y 3,660 los anys bisestos.

»Suma total, los anys comuns: 302,950 y 303,780 los anys bisestos.

»Posém à cent franchs los preus ordinaris, perque podria haverhi per la gent acomodada quartos particulars y altres comoditats que compensessin als pobres que no poguessin pagar tant, y tindrém un ingrés anual de

30.295.000 franchs.

»Aquest método té la ventatje de respondre à toutes las exigencias socials.

1.ª Fora miasmas.

2.ª Ventatje pèl transeunt que no estarà exposat à topar de cap ab las camas de un penjat ó à rebre al demunt lo cos de algun que s' haurà tirat desde una finestra.

Y 3.ª Moralitat absoluta, perque tornantse 'l suïcidi un negoci industrial, aviat-caurá en descrédit y 's horrà de las nostres costums.

Com es natural la proposició vá ser presa com una bromà.

Y axis havia de ser.

Lo suïcidi es una de aquellas llagas socials que no tenen cura. Unicament pot alliviarre fent ben agradable la vida y bén temible la mort, aclarint certs temperaments foscos é inculcant l' idea y practicantla, si convé, de que l' home no sols se deu à si mateix, sino à tota la societat, y que 'l suïcidi es un crim social.

P. DEL O.

L' ÚLTIM RETIRAT.

«Quina ditxal! Viva la llibertat!»

Aquests van ser los crists que vá donar D. Feliciano 'l dia, à l' hora y al minut que entre abonos y altres gangas, cumplia quaranta anys de servye.

«Are demanare 'l retiro, i llogaré una torreta à Sant Gervasi, regare les flors, criare conills y gallinas, viure com un patriarca, totas las horas seran mèvas, no dependrà de ningú, en una paraula: comensaré à ser home... Qui m' empeta la basa? La paga es curta, hi ha la merma del desquento; pero ¿que hi fa? Ja ha passat per mi l' edat de les ilusions.... Un home modest com jo, ja 'n té prou per viure.... y despès la llibertat val molt. «Viva la llibertat!»

No era la primera vegada que 'l capitá D. Feliciano donava aquest crit. Calculin, ab quaranta anys de servye.... Y aquí à Espanya.

Pero la veritat, may 'l hi havia sortit del cor com llavors que demanava 'l retiro.

Lo dia 7 del mes següent, à las 10 del demati vá presentar-se à ca'l habitat, à tocar la primera mesada.

Allà vá trobar fent antessala à n' en Gomez, à n' en Pardo, à n' en Lopez, à n' en Martinez y à n' en Gonzalez, cinch-retirats com ell, que tots anaven pèl mateix.

En Pardo era 'l més vell y 'l més aixerit. Tenia cara d' auzell dissecat, pell de pergami y un bigoti blanch y fort com fet de puas de raspall. No obria la boca que no fes riure.

—Ja som sis, va dir al veure D. Feliciano: sis que podem dir com los coloms: mentres hi ha vida hi haurà bessas.

Gran riatllada.

—Feliciano: lo dia 7 de cada mes, à las deu del demati, t' esperém. Nosaltres cinch estém fent una observació. Volém veure qui serà 'l últim d' entre nosaltres que cobrará 'l retiro. Jo crech que seré jo; m' ho he ficit al cap y tinc de sorti ab la mèva.

Desde llavors, lo dia 7 de cada mes s' hi troba van.

—Estranya manera de cobrar la paga! deya D. Feliciano. Això es anar medint los mesos que aném perdent de vida. Fins es monòtono.

—Ja no es monòton Feliciano, vá dirli en Pardo al cap de nou ó deu mesos que havia entrat al gremi de las classes passivas. «Sabs en Martinez? Estava gris, roig, y tenir un atach de feridura y ja es à la payella. Ja no més som cinch. Adelante!

Quatre mesos més tard moria en Gonzalez de una pulmonia; cinch mesos després en Lopez se 'n anava al altre barri de un dolor reumàtic al cor, y al cap de un any en Gomez, que tenia una tosseta que no l' hi passava ab res, firmaya ab la caixa 'l finiquito.

Ja 'l dia 7 de cada mes, no 's trobaven à ca'l habitat més que D. Feliciano y en Pardo, vell y aixerit com sempre.

—Per are 'l camp es nostre, deya en Pardo: la cosa

No obstant, jo crech que, 'ls discursos poden emplear-se molt bé en l' extinció de aquest insecte.
Demanin al Sr. Fontrodona ó al Sr. Puig y Sevall que vajen predicant per las vinyas, y la filoxera ja ha begut oli.
O fuig ó 's rebenta.

Per si s' ha aprobat lo dictamen de la comissió segona.

Tindrém cementiri del bisbe y no tindrém cementiri municipal. Tindrém una Junta que no será del municipi ni del bisbe. Y tindrém los mateixos abusos, los mateixos escàndols de que s' ha vingut queixant lo pùblic y la premsa.

Ah! Y tindrém que 'l Sr. Soler y Català seguirá sent de la Junta del cementiri y de la comissió segona del ajuntament.

Quina barra!

Las cadiras de ferro ja han tornat á la Rambla.
—Pero la gent per seurehi no hi ha tornat encare.

Un diari diu que hi ha un Ajuntament, y una Diputació molt catòlichs y molt monàrquichs.

Quan la mort de la reyna D. Mercé varen fer uns funerals ab gran pompa.

Com qu' eran tant catòlichs y tant monàrquichs!
Y com qu' encare no han pagat los comptes, los artistas están á punt de citarlos.

Ja veurém lo que contestan aquest Ajuntament y aquesta Diputació tant catòlichs y tant monàrquichs!

Los fabricants de taps del Ampurdà y 'ls obrers que s' hi dedican están desconsolats.

Lo govern alemany ha posat sobre 'ls taps uns drets tant quantiosos, que sera impossible contar ab aquell mercat.

Que no s' apurin los ampurdanesos!

Quan Déu tanca una porta, n' obra un' altra deseguida.

Los taps que no pugan anar á aquell pais, los gasterán los periodistas d' Espanya.... per tapáns la boca.

Per més informes dirigirse al Cardoner de Manresa y al Diari català.

A Sant Feliu de Llobregat s' ha tornat á presentar la mullera.

Nada, cop de sofre.

Are ray qu' estém tots tant sulfurats!

PENSAMENTS

RECOLLITS DE VARIOS AUTORS ANTICHS
Y MODERNS.

Lo perill despectiat yé per detrás.—Nieremberg.
Si no vols ser ridicul no enrahonis may de tú mateix,
—Dugrivel.

Jo m' he arrepentit moltes voltas d' haver enrahonat: may d' haver callat.—Xenócrates.

L' home que pert l' honra pe 'l negoci, pert lo negoci y l' honra.—Quevedo.

Letras sense virtut son perlas á las escombraries.—Cervantes.

Pera acreixer l' ódi, no hi ha més que regarlo ab sanch.—Esquirós.

L' amor es com lo temps: se fá y se mata quan convé.—E. Blasco.

Las devotas son curiosas: dels pecats que no fan s' indemnisan ab lo plaher de escudriñar los dels altres.

—Marivaux.

Qui tot ho pot, de tot abusa.—C. Rubio.

Es molt agradable tenir talent perque sempre se l' hi ocurreix á un alguna nedecat.—A. Fousez.

Las passions son necessarias; mes s' han de dirigir bé.—Holbach.

La fé es com la virginitat: no s' recobra.—Pi y Margall.

(Seguirá.)

EPÍGRAMAS.

Deya, entusiasmado de cor
en Pau, horratxo á tot serho;
—Jo sols venero á Espartero;
pro 's referia al licor.

P.

—¿Com te dius prenda?
—Lluisa.
—Qué! ¿M' ho dius de bona fé?
—Si no 'u creu, l' hi ensenyare
las lletras de la camisa

V. LL.

Tenintse de barallá
per disputas d' importancia
deya en Pep (que no es gens tonto)

á son amich Jaume Sala:
—Donchs, quedém aixis. Jaumet:
á las déu no fassas falta
que allá dintre 'l quartó fosch
los dos nos veurém las caras.

P. V.

QUENTOS.

A un anglés se l' hi moria un acreedor.
Ell que sí, ab lo compte á la mà se 'n vā á casa del moribundo, y bregant ab la sèva dona y ab los seus fills, no para fins que 's troba dintre l' arcoba, al cap-sal del llit.

—Págam! Págam aquest compte exclama.

Lo pobre malalt l' hi respon:

—Pero home, deixam morir en pau.

—Si vols estar en paus, págam, y si 't créus morir sense pagarme, t' enganyas. Jo 'u detindré: no 't mors que no m' hajas pagat.

Un pajés vá anar al Liceo á veure la Passió.
Quan aixecaren la creu, vá ajenollarse sobre 'l banc del galliner.

—¿Que sá bon home? vá preguntarli un que tenia al costat.

—Sit!... no 'm destorbéu, digué 'l pajés ab molta devoció: résó 'l crech en un Déu.

Un senyor que sortia de un Ajuntament que l' hi atribuian certs negocis, enrahonava ab un amich junt ab la sèva senyora de aquest asumpto.

—En quan á mi, deya; aquesta t' ho assegurará: n' hi sortitab la conciencia tranquila y las mans ben netas.

La senyora llansant un sospir:

—Bè prou vegadas que 'ns havém arrepentit.

Un advocat defensava á un reo davant del tribunal. Aquest reo estava acusat de que ab tiro de pistola havia mort á un subjecte, que en un acalorament l' hi havia dat una bofetada.

L' advocat deya:

«¿Qué té d' estrany aquest cas? ¿Qué té d' estrany? Lo meu pobre defensat, se sent una bofetada á la galta junta bofetada! Exm. Sr. (deya esforçant molt la véu) una tremenda bofetada. Y ell que fá? 'S treu de la butxaca una pistola (ab véu molt dolsa) una pistoleta de res, Exm. Sr., una joguina, l' hi dispara un tiro, y 'l mata.»

Un avaro s' afeytava davant de un mirall.
—Y vejin lo qu' es la avaricia!

Vá veure que la vela que l' hi servia pèl cas se reproduïa en la lluna del mirall, y digué ab molta ingenuitat:

—Deixam apagar un lladre, que ab una llum ja 'n tinch prou.

Un pajés y una pageseta qu' estan á punt de casarse s' presentan á casa de un argenter.

Aquest comensa á ensenyars los adresses y més adresses. La pagesa estava desvanescuda y no sabia que pendre.

—Titet, exclama, ¿que triarias?

Respon lo pages:

—Ja t' ho he dit avants d' entrar: jo mès m' estimaria comprá una mula.

Un capellá ajuda á ben morir á un pobre malalt.

—Havéu pensat may germá, l' diu lo capellá, ab quin estat de conciencia vos presentareu davant del tribunal de Déu?

Lo malalt respon:

—Oh, ab molt bon estat! Figuris que may l' hi feta servir.

TRENCA-CAPS.

XARADAS.

I.

Vaig enamorarme un dia
de una nena molt buona
y com jo era hu-segona
y una tres-dos-tres tenia,
vaig mirarne si podia
ferli caure en poca estona.

Encare qu' es tres-tercera

á la si ho pogui alcansar,

y tenintli vá exclamar:

—Soch tot mon nom es primera,

l' estimo ab fó verdadera

y de mi pot disposar.

Vuit dias varem parlarnos

y despòs varem casarnos.

II.
Avuy anava al hu-dos
á veure al hu-dos-tercera,
y à mitj camí la total
m' ha dit que a prima-quarta era
á comprar un animal.

CURRO XICH.

ENDEVINALLA.

No tinch la culpa de res
y me la donan de tot;
lo mateix quan plou ó neva
que guan fà fret ó calor
jo vaig sempre al mateix pas
per acontenta á tothom,
no obstant per molts vaig depressa
per altres á poch á poch
y are tú mentres cavilas
me peris sense tó ni só.

UN FEDERAL.

LOGOGRIFO NUMÉRICH.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	—Un nom d' home.
4	2	1	7	6	9	—Idem.			Idem.
2	1	2	8	4	7	9	—Idem.		Idem.
3	2	1	9	8	—Idem.				Idem.
1	2	3	7	2	—Idem.	de dona.			
3	2	1	9	8	2	—Idem.			Idem.
4	9	6	9	1	2	—Idem.			Idem.
1	2	3	7	8	9	—Idem.			Idem.
1	9	8	7	4	2	—Idem.			Idem.

UN PARELL DE TARUMBAS.

CONVERSA.

—Anton, ¿qué ne sabs que s' ha casat en Joan?
—Tonto! Ja t' has deixat enganyar. ¿Qui t' ho ha dit, l' Arturo?
—No, m' ho vā dir en Jordi.
—Es que aquell sempre 's vol divertir. ¿Y ab qui s' ha casat?
—Are ho acabèm de anomenar.

B. ROMO Y M.

TRENCA-CLOSCAS.

D. JOAN ESPINAS.

Combinar les lletres de manera que dongan lo nom de un poble de Catalunya.

TIJA XICH DE M. DE R.

ANAGRAMA.

Se 'n nava 'l sol á la prima,
jo havia ja hèn segona,
quan la nena quejm' estima,
dantme un bès, puig sempre 'm mima,
me dona una nova bona.

Havent fet jo una tercera
de que 's pendria la Sén
ab un quart que carli n' era
de algun valor, placentera,
vá se 'l cás que 'l parte 's treu.
Cinch lletres, ben clar se 't pinta
á veure si me la quinta.

ISAAC.

GEROGLIFICH.

O	100
+	
q	1
aca	
mp	
ANA	
no	100
+	
q	111
O	

V. TART.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NÚMERO.

1. XARADA 1.—Tin-té.
2. IDEM 2.—A-gra-it.
3. ENDAVINALLA.—Car-rich.
4. TORTURA.—Perque era fill d' un fulano que 's deya Sans.
5. ANAGRAMA.—Pescà. Caspe. Pesca. Pecas.
6. PREGUNTAS.—1. y 2.—Carabassa.
7. FUGA DE VOCALS.—A Lola l' olí d' oló
li costa més de un petó.
8. GEROGLIFIC.—Com mes rich, més deutes.

Barcelona: Imp. de Lluís Tasse, filii, Arch del Teatre, 21 y 23.

LA QÜESTIÓ DEL CEMENTIRI.

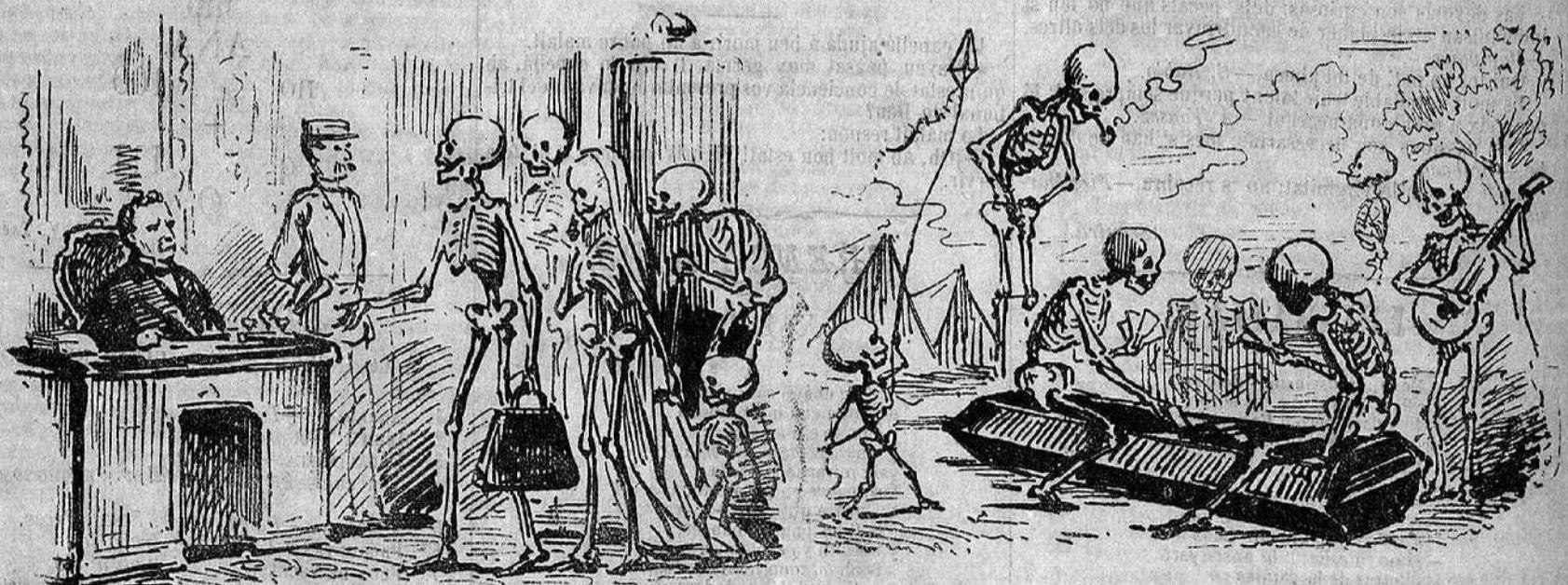

Quedan despachadas todas las localidades.

Los successors de 'n Fivaller, devant de la mitra.

No 's cansi Sr. Doctor, jo no 'm moriré,
fins que s' estreni cementiri.

Una comissió al Sr. Gobernador de la Provincia.
—Vegi abont nos coloca.

Huelga de difunts.
—Quan tingan lo cementiri nou ja 'ns avisarán.